

EU, USA och Helms-Burton

När Trump-administrationen nyligen tillkännagav att man kan komma att aktivera Avdelning III i Helms-Burton-lagen, påminde EU-ledare omedelbart USA om att ett sådant drag skulle bryta mot det befintliga avtalet om denna lag. Det är därför lämpligt att klargöra vad detta avtal består av och vilka konsekvenserna av en överträdelse skulle kunna innebära för USA.

Den 12 mars 1996 undertecknade president Bill Clinton Helms-Burton-lagen, som omedelbart fördömdes av Europeiska unionen (EU) och andra traditionella USA-allierade, såsom Kanada och Mexiko.

Redan i oktober samma år fastställde EU en regel för att motverka denna lag och många av dess medlemsländer stiftade egna "motgiftslagar". Man gjorde även upp en plan för den händelsen att en tvist skulle kunna leda till oavsiktliga skador på det frihandelsavtal som då höll på att arbetas fram. EU inlämnade därför följande år en stämningsansökan mot denna lag till Världshandelsorganisationen (WTO).

Den spanska regeringen under José María Aznar, som försökte stärka sina förbindelser med USA utan att påverka sin ställning inom EU, hamnade då i en fälla. Det är härifrån den så kallade "gemensamma ståndpunkten" härstammar, då EU, i linje med USAs ståndpunkt, satte upp politiska villkor för Kubas samarbete med Europa.

Den gemensamma ståndpunkten fanns fram till december 2016, då Kuba och EU upprättade nya riktlinjer för sina relationer. Det ska dock påpekas att den gemensamma ståndpunkten aldrig inkluderade något godkännande av Helms-Burton-lagen.

EU beslutade att dra tillbaka WTO-stämningen i april 1997, efter ett åtagande från USAs sida om att inte tillämpa Avdelning III. Denna avdelning i lagen gjorde det möjligt för USA-medborgare (inklusive nationaliserade kubaner) att i domstol i USA stämma europeiska företag som gjorde affärer på Kuba med egendomar som nationaliserades av Kuba under revolutionens första år.

EU reagerade inledningsvis med att hävda att ett moratorium av Avdelning III inte var tillräckligt - vilket inte var fel. Faktum är att det enda som moratoriet undviker är att USAs domstolar involveras i processen, ett oacceptabelt prejudikat för varje land på jorden på grund av lagens extraterritoriella karaktär. Samtidigt är det inte avgörande för tillämpningen av politiken, eftersom USA hade andra resurser för att införa den, vilket har hänt genom de sanktioner som tillämpas av USAs finansdepartement mot europeiska företag.

Intresset för att undvika en konflikt som kunde påverka båda parter resulterade emellertid i ett konsensus inte utan konflikter, vilket uttrycks varje år i FN när EU röstat mot den ekonomiska blockaden som USA införde mot Kuba och främst motiverades med förkastandet av den befintliga Helms-Burton-lagen.

Att fullt ut tillämpa Avdelning III skulle innebära att återuppliva dessa motsättningar och lägga dem till de växande konflikterna mellan USA och Europa, vilket förklarar varför den enda delen av Avdelning III som man nu tillåter gäller specifika kubanska

företag, vilket gör domstolarnas eventuella beslut i praktiken verkningslösa.

I vilket fall ska vi inte glömma att saker och ting ser annorlunda ut nu än de gjorde 1997. Trumpadministrationen verkar bry sig mindre om europeiska intressen i sina internationella politiska och kommersiella förbindelser, liksom i sina ståndpunkter om frihandel vilka inkluderat hotet om att gå ur WTO.

Det som verkar gälla här är Donald Trumps önskan att vinna röster i Florida i valet 2020. Med andra ord är vi tillbaka vid den ursprungliga avsikten att utnyttja de gamla kubanska ägarnas intressen, även på bekostnad av legitima amerikanska sökanden som historiskt sett har varit emot denna lag, eftersom dess tillämpning avlägsnar dem än mer från ett avtal mellan länderna till förmån för sina anspråk.

Hur det än går i denna tvist dyker frågan upp:

Vad har USA, som land, vunnit med godkännandet av Helms-Burton-lagen under dessa 22 år?

Svaret kan ge oss en fingervisning om vilka krafter som faktiskt driver USAs demokrati.

Jesús Arboleya, Progreso Semanal, 190313

La Unión Europea, Estados Unidos y la Helms-Burton